

Oktober 2002

**Andringa
Staach
Nijs**

36

**Orgaan van de Andringa-
Stichting**

Andringa-Stichting

Voorzitter

Herman Andringa
Hoofdweg 205
8474 CG Oldeholtpade
E-mail: herman@art4u.demon.nl

Secretaris

Karin Andringa-Nieuwenhuizen
Zonneweide 8
8256 GR Biddinghuizen

Penningmeester

Jaap Andringa
Waterlelie 5
9291 JP Kollum
postgiro 99008
Rabobank nr.: 320.20.10.15
Ten name van Andringa-Stichting

Boeken

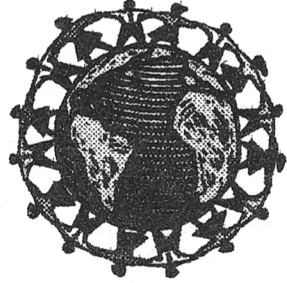
Ferdinand en Nelly Ettema-Andringa
Geert Knolweg 48
8501 MK Joure

Familieberichten en Andringa-archief

Tjikke Andringa
Leeuwerikstraat 5
9269 NB Veenwouden
0511-472207

Ontmoetingen met Andringa's ...

Laat ik zo maar beginnen, ontmoetingen met Andringa's ... Regelmatig ontmoet ik mijn eigen Andringa familie, af en toe de Andringa's van het Andringa Staach Bestuur, maar ook vaak andere mensen die toevallig dezelfde achternaam dragen of er aan verwant zijn.

Hier in Veerwouden, tot voor kort nog op de fiets, maar door haar hoge leeftijd (85) waarschijnlijk niet meer, zie ik Janke Tangerman – Andringa (SA 111) zondags in de kerk. Door de week af en toe werkend in haar keurig onderhouden tuin met grasveld en overal bloeiende bloemen zowel buiten als binnen. Haar kinderen en kleinkinderen helpen soms. "Aanpakken heeft ze van huis uit meegekregen" staat in boek I op blz. 201. Aanpakken doet ze nog steeds, daarnaast heeft zij altijd zo'n vriendelijke, meelevende uitstraling. Janke was vroeger kraamverzorgster. Na haar huwelijk met Lolke Tangerman kon zij haar eigen vier jongens verzorgen. De oudste zoon verzamelde en verwerkte veel informatie voor de SA-tak in Andringa boek I; de jongste zoon is met zijn vrouw en dochters altijd zeer actief in ons dorp.

Ontmoetingen met Andringa's heb ik deze week via de rubriek "Familieberichten" in ASN 36. Twee avonden was ik bezig om alle door u toegestuurde en/of door mij verzamelde berichten tussen de vele Andringa-papieren te achterhalen. Helaas had ik ze weer door tijdgebrek, interne verhuizing en andere prioriteiten niet meteen in de map "Ingekomen familieberichten" in een van de drie brandwerende hangmappenkasten gestopt. Eerst dus een avond zoeken, toen een avond uitzoeken bij welke familietak, enz. Vanmorgen op mijn vrije dag dacht ik genoeg tijd te hebben om alles in de tekstverwerker te krijgen, maar al typend mis ik meldingen, herinner ik me dat ik tijdens oud en nieuw bij de kerstwensen ook nog brieven uit het buitenland met informatie kreeg. Heb ik trouwens alle e-mail berichtjes verwerkt? Ja hoor, daar ontdek ik een paar belangrijke mailtjes. Nu nog de 30 geretoureerde enveloppen van de 942 verzonden ASN 35 nachecken, vaak wordt op de envelop vermeld dat er een Andringa is overleden. Het is inmiddels 12.53 uur. Ook nog 29 exemplaren ASN 34 retour, twee met vermelding: overleden; verder veel "adres onbekend" en verhuizingen, waar naar toe? Tenslotte vind ik nog een doos met familieberichten voor ASN, zie je wel, ik miste een aantal, zou ik nu alles compleet hebben? Houden jullie mij op de hoogte van alle

familienieuwtjes? Ik beloof dat ik ze voortaan meteen in de goede hangmap "Ingekomen familieberichten" ga verzamelen (en in een computerbestand?) Sygriit, de oudste dochter (16) komt thuis uit school en gaat gelijk door naar de sporthal. 13.41 uur, zelf eerst een boterham. Tot zo.

Vandaag, vrijdag 27 september, een bijzondere dag. Buiten op het terras genietend van mijn lunch, denk ik opnieuw aan ús Lybrich en aan haar 'verjaardag' vandaag. ASN 34, het krantje met de laatste familieberichten, had ik net gepost, toen mijn oudste zus vertelde dat het sterk achteruit ging met Lybrich. Twee dagen daarna is ze aan een ongeneeslijke ziekte overleden, Vannacht had ik in mijn dromen opnieuw een ontmoeting met haar. "Unbegryplik gau moasten wij ôfskie nimme fan ús suster, wat misse wij dij noch, leave Lybrich!"

Velen onder u, lezers van Andringa Staach Nijs, hebben in hun eigen omgeving dierbare mensen verloren. Afscheid nemen, het blijft moeilijk en pijnlijk. Een paar bestuursleden kunnen daarover meepraten door het verlies van naaste bloedverwanten in de afgelopen twee jaar. Elk (oud-)bestuurslid kent en kende spannende tijden, veel sterkte! Afscheid nemen kan ook heel bijzonder, dat heb ik gemerkt bij de crematie van Tsjerk, een broer van Herman. (NB) Wat een sterke familieband heerst ook in die familie! Fijn de hereniging met Suze. "ik heb een kind verloren, maar een kleinkind erbij" zei moeder Alle Andringa-Kossen. Vrijdag 27 september, een bijzondere dag. Herman, onze voorzitter, is jarig vandaag. Fan herte lokwinske!

Ontmoetingen met Andringa's via bezoeken, brieven, mail en/of telefoon.

Gerben Andries Andringa (ZG) uit Leeuwarden, de nestor op de zevende familiedag op 1 juli 2000 (zie art. in ASN 35). Helaas mag hij nu, 91 jaar oud, niet meer autorijden en heeft onlangs zijn 20 jaar ? oude Renault 4 moeten inleveren. Hij kwam af en toe even langs om door hem uitgeknipte Andringa-nieuwtjes uit de Leeuwarder Courant te komen brengen. Vorige maand kreeg ik dit briefje met knipsels: "Tsjikke, dit stjoer ik dij mar efkes, want ik kom helaas net mear. Auto is fuort! Ik bin al in bytsje ûnwennich fan dij!"

Hilly Andringa (LA) uit Almelo, elke keer opnieuw zo attent om alle wijzigingen van haar grote familie door te geven! Haar tante Lydia (zie boek 1 blz. 112) deed dat ook altijd. Vanavond hoorde ik dat Hilly alle geboortekaartjes, enz. vlakbij de telefoon bewaart in de oude naaidoos van haar mem.

Ype Brouwers, onze genealoog, stuurde laatst afschriften (uit het archief CdK 12-02 nr.46) van o.a. de Agenda van den Commissaris der Koningin in Friesland van Vrijdag 15 October 1926 met het Onderwerp der Stukken:

"Kennisgeving betr. den in Pruisen genaturaliseerden Nederlander Wilhelm Andringa, vermoedelijk afkomstig van Leeuwarden". Via de secretaris-Generaal van de Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw werd op 14 Oct. 1926 de CdK in kennis gesteld van "een Nederlander die in Pruisen is genaturaliseerd". In Andringa boek I staat op blz. 91 dat Wilhelm Andringa (HC 312) in 1926 te Buderich is getrouwd. Het merendeel van de HC-familie woont nog steeds in Duitsland.

Ontmoetingen met Andringa's n.a.v. vragen in ASN 35.

Jetske Andringa (YD) reageerde meteen in maart telefonisch met de opmerking "Mijn Kinderbijbel geschreven door grootvader Waling Andringa wil ik u schenken". "Fantastisch, die kom ik zelf halen" is mijn antwoord. Dat bezoek in de flat in Zoetermeer volgde in oktober 2001. Boeiende verhalen weet Jetske te vertellen. Moeder Burgje was een lieve vrouw, zorgde voor oudere mensen of bracht een pan met soep. "Wij hebben geleerd van pa en moe dat je altijd goed voor anderen moet zorgen, ook voor je mindere". Vader Gerhard, hoofd der school, was altijd stipt op tijd. Als hij met dochter Jetske door Stavoren en later in Harderwijk naar school liep, zetten de buurtbewoners hun klok "op tijd". Tijdens de twintig minuten durende wandeling, werd hij vaak aangesproken door mensen, die dan met hem opliepen om diverse dingen "ter plekke" met hem te bespreken. Grootvader Waling (YD 23), vooral Christelijke boekenschrijver, was moeilijk toegankelijk voor zijn kleinkinderen, herinnert Jetske zich. Eerst publiceerde hij onder de naam 'Johannes', later onder eigen naam: W.Andringa Gzn. Naast "Gekeurd en Gelouterd" schreef hij geschiedenisboekjes en "Neerlands Glorie, de geschiedenis van ons vorstenhuis, deel 1 en 2". Veel van zijn boeken werden uitgegeven door Joh. de Liefde te Utrecht. Tien kilo aan boeken geschreven door Waling kreeg ik mee, de Kinderbijbel met prachtige illustraties weegt meer dan 3 kilo! Jaar van uitgave (omstreeks 1910?) staat niet vermeld. Een eerste fragment: "De Schepping. Heel lang geleden, in der eeuwen eeuwigheid, - zat God alleen op Zijn troon. God is er altijd geweest, want Hij is er eeuwig, dat is: Hij is zonder begin en zonder einde.". Jetske, namens het Andringa Stichtings Bestuur nogmaals heel hartelijk dank!

Ontmoetingen met Andringa's uit het buitenland heb ik regelmatig per e-mail. Even een blijk van medeleven na de onbegrijpelijke aanslag op 11-09-2001 bracht ontroerende reacties van Andringa's in de VS.

Ontmoetingen met Andrin

Vorige zomer resulteerde een mailtje van Sharon Mc. Manus in een bezoek aan Friesland met dochter Susan. Tijdens onze vakantie in 1999 hadden we Sharon en haar moeder Vera Arendsen – Andringa (YA) ontmoet aan het ziekbed van haar vader, die inmiddels is overleden. Sharon's grootvader Sierd Andringa (YA 312) vierde zijn honderdste verjaardag op 19 juni 1886 met al zijn kinderen, klein- en achterkleinkinderen en schonk aan alle gasten een paar klompjes met inscriptie. Samen met Sharon en Susan en mijn kinderen bezochten we het Ryksargyf, werden rondgeleid door het dorp Hallum, zagen daar o.a. het woonhuis van haar overgrootouders De Wilde, vonden familiegrafstenen, ontdekten m.b.v. een oude foto en mijn familie de boerderij in St. Jacobiparochie waar Sierd Andringa als jochie van 4 heeft gewoond. In boek 1 staat dat het gezin in 1900 is geëmigreerd, waarschijnlijk was dit 10 jaar eerder. Sierd schreef op zeer hoge leeftijd zijn memoires, ik kreeg een kopie van Sharon. Heel gedetailleerd vanaf 1886 tot ongeveer zijn laatste levensjaar schrijft hij herinneringen. Zelfs nog over zijn 72-ste "wedding-anniversary" in 1986. Sierd begon voor \$ 2,- per week te werken in een warenhuis en eindigde als bankdirecteur van Staatsbank te Byron Center en omgeving. Hij overleed op 12 juni 1987. De oude gele baksteen waarschijnlijk gebruikt bij de bouw van de boerderij, heeft nu een ereplaatsje in Ohio USA. "You showed us in two days more, than we were able to discover in one month. Thank you so much, dear Tsjikke"

"Na het overlijden van mijn vader Johannes, bestudeerde ik familiealbums, zakagenda's, enz. en vergeleek alle data en namen met de gegevens in de Andringa boeken. Toen besepte ik, beter dan daarvoor, dat er vreselijk veel werk verzet moet zijn om tot deze twee boeken te komen. Een bedankje (nu pas) is wel op zijn plaats, dacht ik zo." aldus Ger Andringa (GA). Hij stuurde o.a. een kopie van het getuigschrift voor zijn overgrootvader Johannes Andringa (GA 1) die als pakhuis knecht bij een Lakenhandel te Leeuwarden werkte. "Getuigenis. Wij, ondergetekende, verklaaren hierdoor dat Johannes Andringa alhier zedert Jaaren ons trouw en eerlijk gediend heeft en zich steeds beijverd, alle beveelen zoo mogelijk, stipt uit te voeren. Leeuwarden, 19 september 1877. Gebr. Flacké"

Een bedankje onzerzijds is hier op zijn plaats, tige tank, Ger!

Ontmoetingen met Andringa's, nu met m'n ongeduldige jongste dochter Kirsten (14 jaar). "Is mem noch net klear?' Ja, nog even alles nalezen en dan gaan wij eindelijk op stap. Kirsten deelt mijn interesse voor de familie, maar soms gaat de mijne wel eens te ver ...

Met vriendelijke groet, Tsjikke Andringa (YB)

Inleiding

We gaan hoopvolle tijden tegemoet. Ondanks de economische recessie, het herfstige weer, de val van het kabinet, het chronische tijdgebrek van stichtingbestuurders, de kwakkelwinters van de laatste jaren, gemanipuleerd voedsel, de gezondheidstoestand van enkele Andringa Stichting bestuurders, de verbouwing van oude boerderijen en nog vele andere kwalen, komt er toch weer een Andringa Staach Nijs in uw brievenbus terecht. Nee, nog niet per e-mail. Maar die tijd is niet ver weg meer. De hoopvolle tijden slaan op een nieuwe secretaris voor onze familiestichting. Karin Andringa-Nieuwenhuizen is haar naam en zij introduceert zich zelf in dit nummer. De vlag kan uit. Frisse nieuwe inbreng in het sleetse bestuur is dringend nodig. En u kent het spreekwoord "als er een schaap over de dam is..." Hoopvol is dat Tsjikke hierdoor ontlast wordt van secretariële taken en tijd krijgt om verder te werken aan het archiveren en documenteren van Andringastukken. Hoopvol is ook dat Piet J. Andringa (voortaan PeeJee!) onze vaste redacteur voor uw familieblad gaat worden. Dan kan ik (H.) eindelijk eens achterover leunen in een zachte fauteuil. PeeJee heeft voor dit nummer een artikel geschreven over Friese Literatuur. Tsjikke neemt de familieberichten voor haar rekening. Zodat nummer 36 van het ASN goed gevuld is. Onlangs kwam het stichtingsbestuur bij elkaar na een lange periode van stilte. We hebben elkaar herinnerd aan de afspraak om u minimaal twee keer per jaar op de hoogte te houden van het reilen en zeilen van de Andringa stichting. Tot nu toe is dat, in de 14 jaar dat ik mee draai in het bestuur, altijd gelukt, maar de afgelopen periode is het mis gegaan. We zijn daarmee onmiddellijk gepromoveerd tot het meest onregelmatige familiebulletin van heel Nederland. Een dubieuze eer natuurlijk, waar we niet trots op zijn. We beloven geen beterschap. Wel gaan we ons best doen om u op de hoogte te houden van ontwikkelingen. Enkele besluiten van het bestuur breng ik hier naar voren: er wordt u dit jaar geen acceptgiro toegestuurd. In principe is het vaste bedrag dat u betaalt bedoeld als bijdrage in de kosten van dit ASN en ja, als wij in gebreke blijven, gaan wij u geen bijdrage vragen. Pas bij het volgende nummer vindt u weer een acceptgiro in uw ASN.

Wilt u toch een gift aan de stichting kwijt dan kan dat, het bankrekeningnummer vindt u elders in dit bulletin. Nu we het toch over de (euro)centen hebben: onze penningmeester heeft de financiële zaakjes alweer keurig op orde. Er vindt binnenkort een boekencontrole plaats over 2000 en 2001. Moesten wij u destijds nog melden dat er een zorgelijke financiële situatie was, inmiddels is onze positie flink verbeterd. Door de verkoop van boeken, door het niet uitbrengen van enkele ASN bulletins (toch dus ook positief!) en lage kosten is onze financiële positie er niet slechter op geworden. Op 1 januari 2002 bedroeg het eigen vermogen van de stichting bijna 8.000 Euro. In het eerstvolgende bulletin zullen wij uitvoeriger op de financiën terugkomen. Wij zullen u tevens verslag doen over de stand van zaken betreffende de boeken. Er zijn niet veel exemplaren meer van het eerste boek. En wij raden iedereen die nog een boek zou willen bestellen aan dit zo spoedig mogelijk te doen. Het bestuur heeft de prijzen vastgesteld: boek 1 kost 40 Euro, boek 2 is 25 euro en de Engelse editie is 20 Euro.

Komen en gaan. Karin is erbij gekomen en een oude rot in het genealogische vak gaat ons noodgedwongen verlaten. Als adviseur van het bestuur heeft Jahan Nauta uit Joure zich jarenlang ingezet voor onze stichting. Hij was met Sjoerd Andringa een van de eerste werkgroepleden en heeft als pionier ongelofelijk veel werk verzet. Wij zijn hem en zijn vrouw Aggie veel dank verschuldigd. Het tekent Johan dat hij van geen dank wil weten. Hij wijst mij op de vreugde en genoegdoening die hij aan het werk en de vriendschappen met de andere vrijwilligers heeft ondervonden.

Ja, en dan neem ik afscheid van u als redacteur van dit familiebulletin. PeeJee neemt het nu over. Ik mocht voor dit nummer van hem nog een maal de inleiding schrijven. Als voorzitter kan ik mij nu volledig richten op nieuwe doelen. De familiedag in 2004, aanvullend genealogisch onderzoek, relaties leggen met andere familieverenigingen en stichtingen, het werven van nieuwe werkgroepleden en – als PeeJee dat goed vindt – bijdragen blijven leveren in de vorm van artikelen voor dit eenvoudige en warme familieblaadje.

Oldeholtgade, Herman Andringa

Kennismaking met de nieuwe secretaris

In het begin van de jaren 80 kwamen wij, door mijn (schoon)familie in contact met de Andringa Werkgroep. Zij hadden over de eerste familiedag gehoord en zich ingeschreven. Wij waren nog wat sceptisch. (Ach, wat moet je met al die onbekende familie als je net twintig bent, denk je dan.) Maar mijn schoonouders kwamen na de familiedag dolenthousiast thuis en vertelden hoe ontzettend bijzonder het was geweest om familieleden te ontmoeten, waarvan zij nauwelijks het bestaan wisten. Hierdoor werd onze interesse gewekt en zijn we donateur geworden. Tevens namen wij ons voor de volgende familiedag ook in te schrijven, maar helaas is dat er, door allerlei omstandigheden, nog nooit van gekomen.

Goede en slechte jaren

Zoals het waarschijnlijk overal gaat, er volgden goede maar ook slechte jaren. Jaren waarin de contributie voor ons jonge gezin best wel eens een financiële aderlating was, hoe gek dat nu misschien ook klinkt. Maar contact verliezen met onze “onbekende” familie in Friesland, nee, dat wilden we niet.

Extra handjes

Om onze diverse mutaties regelmatig door te geven (4 verhuizingen en 2 geboortes) nam ik vaak telefonisch contact op met, de toen nog onbekende, Tsjikke Andringa. Dat waren altijd hele leuke gesprekken die mij, ondanks dat wij uit geheel andere Andringa familietak kwamen, een gevoel van verbondenheid gaven. Dat is, onder andere, ook de reden geweest dat ik direct reageerde toen ik in ASN las dat de, inmiddels Stichting Andringa, “extra handjes” zocht voor het fabriceren van de ASN.

Voor ik het wist, zaten mijn Jurrie (de échte Andringa) en ik bij de eerstvolgende bestuursvergadering en werden zo hartelijk in het kringetje opgenomen alsof we elkaar al jaren kenden.

Snelle carrière

Met mijn achtergrond als redactieassistente bij het Personeelsbulletin van, voorheen, de NMB-bank en nu als secretaresse bij een metaalbewerkingsbedrijf in Ermelo hoop ik in de komende periode iets voor de Stichting Andringa te kunnen betekenen. In de tweede door ons bijgewoonde bestuursvergadering van jl. 12 september werd mij gevraagd het secretariaatschap van de Stichting op me te nemen. Dit om de gigadrukke Tsjikke te ontlasten. En ik heb hierin toegestemd.

Achtergrond (vervolg kennismaking nieuwe secretaris)

Even iets over onze familietak: op 6 april 1978 trouwde ik met Jurrie Andringa (VA111232, zie correctie in het tweede boek. Stond in eerste boek als VA111332). We woonden de eerste 3 jaar in Amsterdam en kregen hier onze eerste dochter Esther. Daarna verhuisden we naar Zaandam voor 7 jaar. Hier werd onze 2° dochter, Daniëlle, geboren. Na een tussenstop van 7 jaar in Almere zijn wij uiteindelijk met het gezin neergestreken in Biddinghuizen, Gemeente Dronten, waar wij het, na alweer 7 jaar, nog steeds enorm naar onze zin hebben. En zoals je kan zien, steeds dichterbij de roots van Jurrie. Jur (koosnaam) werkt momenteel als service engineer bij de BDU in Barneveld, Esther is sinds december 2001 verhuisd naar Haarlem, waar zij een opleiding verpleegkunde studeert. Daniëlle werkt als beveiligingsbeambte en woont nog thuis. Beide kinderen zijn dus financieel onafhankelijk, hetgeen Jur en mij iets meer armslag geeft om wat meer tijd en aandacht aan onze eigen hobby's te besteden, zoals schilderen, tekenen, reizen, motorrijden (ja, we rijden beiden motor!), kamperen met onze caravan en nu natuurlijk de Andringa Stichting.

In ieder geval zullen Jur en ik, als het ons is gegeven, eindelijk voor de eerste keer bij de eerstvolgende familiedag aanwezig zijn. Al was het alleen al omdat we nu wel een héél goed excuus zouden moeten hebben om die fantastische dag te moeten missen.

In ieder geval ga ik ervoor!!

Biddinghuizen, Karin Andringa-Nieuwenhuizen

Friese dichters en schrijvers

Inleiding

Waarschijnlijk zijn veel lezers van "Andringa Staach" geabonneerd op een krant, die in Friesland wordt uitgegeven. Dat kan bijvoorbeeld zijn de "Leeuwarder Courant", die vanaf 1752 door *Abraham Ferwerda* in zijn zaak in de Peperstraat te Leeuwarden werd gedrukt. Abraham Ferwerda's werk komt ook voor in het ANDRINGA boek deel 1 op bladzij 157 e.v. Hij publiceerde het "*Adelyk en aanzienlyk Wapenboek van de Zeven Provinciën*" in 1760. Het is nu gewoon dat in de kranten en tijdschriften veel artikelen in de Friese taal worden geschreven. We vinden de Friese taal terug op de plaatsnaamborden in Friesland, zelfs alle stukken van Friese gemeenteraden en de Staten zijn opgesteld in de Friese taal! Daarin onderscheidt Friesland zich: het bezit van eigen taal en cultuur.

Fries voor het gewone volk

Deze emancipatie vond pas laat plaats. In de Middeleeuwen konden alleen de monniken, priesters en enkele notabelen, zoals rechters en leden van de vroedschap, lezen en schrijven. De schrijftaal was Latijn; daarom werd de school waar de kinderen van notabelen werden onderricht ook "Latijnse School" genoemd. Zelf de "*Lex Frisionum*" was in het Latijn geschreven. Na de aansluiting bij de Republiek der "Zeven Provinciën" rond 1580 werd het gebruik van de Hollandse taal en later het Frans de schrijftaal. Wie gebruikte de Friese taal? Dat was het gewone volk. Meestal beheersten zij de kunst van het lezen en schrijven niet, zodat het Fries een spreektaal was. Een groot Fries dichter legde de basis voor de emancipatie van het Fries. Dat was *Gysbert Japiks*, die in 1603 in Bolsward werd geboren.

Familieberichten

Nieuwe en/of gewijzigde familieberichten (voor zover bekend) die nog niet zijn opgenomen in ANDRINGA BOEK deel I (1983) en deel II (1996) en in ASN 32 en 34. Wilt U eventuele fouten, onvolledige berichtjes en/of aanvullingen z.s.m. doorgeven aan **Tsjikke Andringa**
Leeuwerikstraat 5 – 9269 NB – Veewouden (tel 0511-472207)
of per e-mail tsjikkeandringa@hetnet.nl

(Errata: Verwantschapsschema bij Andringa boek I

Familie van Akkrum:

Poppe 6131-1570 (zoon van Tyalling 632-1545) moet zijn
Poppe 6321-1570
Dirk E4-1714 (zoon van Claes E4-1675) moet zijn
Dirk E41-1714

(Errata: Andringa boek II – blz. 211

ZG 11221 **Gerben Andries Andringa** geb. 16 mrt. 1991
moet zijn 16 mrt. 1911)

Getrouwd / Geregistreerd Partnerschap / Samenwonend (Gescheiden)

F 21 **Claaske Sybrens Andringa en Heere Taekes Hingst**
te Leeuwarden op 12 febr. 1797 (zie boek I blz. 53)
GA 12 **Gerardus Hermanus Andringa en Maria Elisabeth van**
Polanen te 's Gravenhage op 18 sept. 1907 (niet 19/9 !)
GA 1211 **Marja Andringa en Nico Seip**
te op

GA 12111 **Vincent Andringa en Nina van der Vange**
te op

KA 3242 **(Hendricus W. (Henk) Andringa** op 17 mei 1999 te
Nijmegen gescheiden van
Johanna C. (Annie) de Bruin)

LA 1311 **Anna Elisabeth (Annie) Andringa en Bart Zijlstra**
te Joure op 30 mei 1997

LA 12224 **Johannes Q.R. Andringa en Mirjam Annet Silvius**
te Sneek ? op 20 okt. 2000

LB 1121 **(Joy Wilken Andringa** in 1999 te Chicago (Illinois USA)
gescheiden van **David Victor Randolph**)

LB 1121 **Joy Wilken Andringa (II) en John Barker**
te Palos Park ?? (Illinois USA) op 6 okt. 2000

Familieberichten – ASN 36 – (ta)

- SA 1133 **Trijntje** (Tineke) Andringa en **Gerben** (Germ) **Land**
te Bergum op 6 maart 1987
- YB 122112 **Robijn Jouke** Andringa en **Miriam de Louw**
te Heeswijk – Dinther op 21 dec. 2001
- YP 1414 (**Jouke Yde** Andringa zijn tweede huwelijk met
Wil Hensen is in 1999 ontbonden door scheiding)
- YP 1414 **Ellen** (Jouke's) Andringa en **van Heezik**
(omstreeks 1988 gehuwd en voor mei 2000 gescheiden)
- YP 14141 **Geert** (Jouke's) Andringa en **Annelies**
in Zuid Afrika
- YP 14142 **Jouke** (Jouke's) Andringa en **Romy**
te Marbach (Zwitserland) omstreeks 1993
- YP 14212 **Menno Jurgen** Andringa en **Katharina Gerda** (Karin)
Oskam te Dronten (dus niet Biddinghuizen)
op 30 okt. 1997

Geboren

- ?? (KB 113 ?) **Kaj Kuipers** te Leeuwarden omstreeks 8 sept. 1998
zn.v. T. Kuipers en S.A.C. Andringa
- ?? **Stef Eelco de Jong** te Heerenveen omstreeks
20 nov.1998, zn.v. R.C. de Jong en J.H. Andringa
- ?? **Haeije Hemstra** te Leeuwarden omstreeks 7 april 1999
zn.v. J.B.C. Hemstra en B.B. Andringa, Wytgaard
- ?? **Dylan Andringa** te Sneek omstreeks 20 dec. 2001
zn.v. A. Andringa en D. Vriesema
- ?? **Marijn Anne Andringa** te Franeker omstreeks
eind dec. 2001
dr.v. M. Peis en M.R. Andringa
- F 21 **Rienk Heeres de Hingst** te Leeuwarden gedoopt
op 28 aug. 1800 (kleinzoon van Sybren Wopkes)
zn.v. Claaske Sybrens de Hingst – Andringa
en Heere Taekes de Hingst
- GA 1211 **Joyce Merith Andringa** te Delft op 26 maart 1999
dr. v. Marja Andringa en Nico Seip
- KA 13111 **Sybe Louwrens Andringa** te Amstelveen
op 28 febr. 1999 en
Jasper Dirk Andringa te Uithoorn op 5 dec. 2000
zns. v. Rolf Han en Dorien Andringa – de Koning

- KA 3221 **Rosa de Graaf** te Zutphen
op 12 januari 1999
- KA 3241 dr.v. Astrid Andringa en Gert-Jan de Graaf
Bram Immerzeel te Almere ? op 15 juni 1996 en
Femke Immerzeel te Almere op 4 mei 2000
kinderen van Yvonne en Erik Immerzeel - Andringa
- LA 1221 **Niels Jordy Zijlstra** te Sneek omstreeks 15 april 1999
zn.v. G.P.Zijlstra en Lolkje C.J. Andringa
- LA 12223 ? **Judith Jantina Andringa** te Sneek
omstreeks 20 januari 2002
dr.v. M.R. (Marcel Raymond ?) Andringa en P. Werff
- LA 12224 **Quinten Johan Tinco Andringa** te Sneek
op 17 maart 2002
zn.v. Johan Q.R. en Mirjam A. Andringa – Silvius
- LA 1311 **Pieter Johannes Zijlstra** (Pieter-Jan) te St.Nicolaasga
op 16 sept. 2000
zn.v. Annie en Bart Zijlstra – Andringa
- LA 1312 **Peter Sebastiaan Andringa** te Utrecht ?
op 24 aug. 2001
zn.v. Josefina M. (José) Andringa en Kay Schoenmaker
- LA 1321 **Aniek Ebbinge** te Leeuwarden op 4 april 1998 en
Mette Ebbinge te Oosterend (L.dl.) omstreeks
begin december 2000
drs.v. Margaretha M. Andringa en Henk Ebbinge
- LA 1321 **Kim van Halen** te Assen op 23 aug. 1994,
Jessy van Halen te Assen op 8 juli 1998 en
Jimi van Halen (zoon) te Assen op 10 mei 2002
kinderen v. Maria F.(Mieke) Andringa en Bert van Halen
- LA 1321 **Lina Naber** te Sneek op 12 sept. 1998 en
Luuk Naber (zoon) te Sneek op 26 maart 2002
kinderen v. Anna H. en Gert-Jan Naber – Andringa
- LA 1322 **Daan Jacob Ridder** te Zwolle op 8 maart 2000 en
Maria Catharina Ridder te Zwolle op 20 sept. 2002
kinderen v. Marjan Lydia Andringa en Jan Ridder
- LA 1323 **Jannie Margaretha Agatha Brouwer** te Sneek
op 13 juli 1998 en
Gea Suzanne Maria Brouwer (Gea) te Sneek
op 30 juni 2000
- LA 13231 drs.v. Alida M. Andringa en Albert Brouwer
Fokke Simme Andringa (Fokke) te Heerenveen
op 22 mei 2000
zn.v. Petrus W. Andringa en Eppie de Jong

//

- LB 1121 **Abigail Grace Barker** te Palos Park ? (IL-USA)
op 1 dec. 2001
- LE 215 dr.v. Joy W. en John Barker - **Andringa**
Fabiënne Margaretha Postma te Leeuwarden
omstreeks 15 juni 1999
- SA 1132 dr.v. Emerentiana M.M. Andringa en P.E.Postma
Pieter Johan van der Hoop te Twijzel omstreeks
eind aug. 2001
- SA 11321 zn.v. Foekje Andringa en Cornelis van der Hoop
Berber Clarie Andringa te Aalsum
op 13 ? november 2000
- SA 1133 dr.v. Sjoerd en Grietje Andringa – van der Wijk
Klaas Germ Land te Eestrum
op 9 april 1988 (niet 8 april - zie boek II),
Sytze Land te Eestrum op 24 sept. 1989 en
Griet Eelkje Land te Drachten op 24 februari 2000
- SA 11611 kinderen v. Germ en Tineke Land – **Andringa**
Reinder Marten Andringa te Bergum ? op 17 maart
1998
- SA 12221 zn.v. Rinse en Linda Andringa - Taekema
Wopke Andringa te Leeuwarden
omstreeks 20 maart 1999
- YB 1321 zn.v. Floris en B..... **Andringa** – van der Wal
Joram Sjoerd Jochanan van der Meer te Amsterdam
op 19 mei 2000
- YB 13212 zn.v. Charlotte Andringa en Michaël N. van der Meer
Ciara Lotte Andringa te Purmerend op 17 sept. 2001
- YH 3111 dr.v. Jacob A. Andringa en Catherine Redmond
Ineke Zuidema te Leeuwarden omstreeks
eind december 1998
- YP 1414 dr.v. Tjitske en Anno Zuidema – **Andringa**
Ellen Andringa te Harderwijk op 17 maart 1966,
tweelingzus van
Geert Andringa te Harderwijk op 17 maart 1966
(fam. code wordt YP 14141)
Jouke Andringa te Harderwijk op 5 nov. 1968
(fam.code wordt YP 14142)
- YP 1414 kinderen van Jouke Yde Andringa en Elly Cornuit
Ilone van Heezik te 's Hertogenbosch
op 30 maart 1989 en
Koos van Heezik te 's Hertogenbosch op 25 okt. 1990
kinderen van Ellen Andringa en ... van Heezik

12

- YP 14142 **Michel Andringa** te Marbach ? (Zwitserland)
op 27 okt. 1994 en
Kim Andringa te Marbach ? (Zwitserland)
op 3 maart 1998
kinderen van Jouke Andringa en Romy
- ZG 112311 **Adriaan Jan Andringa** te Grouw
op 31 jan. 1986 (niet in febr)
zn.v. Bartele en Ida V.B. Andringa – van den Berg
- ZG 1121122 **Jilles Yde Andringa** te Leeuwarden
op 26 april 1999
zn.v. Jilko Tjeerd en Héleen Andringa – de Vries
- ZH 1111111 **Lineke Christien** van Andringa te Sneek
omstreeks 22 juli 2000
dr.v. Klaas Siebren Luiking van Andringa en Ria C.
Kuiper

Overleden

- ?? **Arrie L. Andringa** (* 22 maart 1914)
te Sparta, Monroe (WI USA)
op 20 maart 2002, verder onbekend
- ?? **Ella Andringa** (* 12 jan. 1909)
te Jefferson (CO USA)
op 26 april 2000, verder onbekend
- ?? **J.C. Andringa** (* 17 jan. 1933)
te Woodbury (IA USA)
op 23 dec. 2000, verder onbekend
- GA 1 **Maria Jacoba Andringa – van der Broek** (1849)
te 's Gravenhage op 1 mei 1923,
e.v. Johannes Jans Andringa
- GA 1 **Johannes Jans Andringa** (1852)
te 's Gravenhage ? op 31 juli 1933,
wed.v. Maria Jacoba Andringa – v.d. Broek
- GA 121 **Johannes Gerardus (Jan) Andringa** (1911)
te 's Gravenhage op 18 april 2000,
e.v. Francina C. (Stien) Andringa -van der Wilk
- HA 12 **Maria Emerentia van der Kolk – Andringa** (1918) 13
te Leeuwarden omstreeks 3 juli 2001,
wed.v. Wieger A. van der Kolk

- HA 122 **Theresia Louisa (Trees) Andringa (1950)**
te Rotterdam op 7 april 2000, g.g.m. R. Liebreg
- HC 11 **Henricus Antonius (Harrie) Meulenmeesters (1916)**
te Gemert? op 14 dec. 1986,
e.v. Tekela M. Meulenmeesters – Andringa
- HC 11 **Tekela Maria Meulenmeesters – Andringa (1916)**
te Leeuwarden op 1 juni 2000,
wed.v. Harrie Meulenmeesters
- KA 221 **Maria Magdalena Dapper (1907)**
te Overveen op 16 aug. 2000, wed. v. Douwe Andringa
en daarna wed.v. Johannes Jacobus Cast
- LA 112 **Gerarda Clasina Johanna van Kan – Andringa (1910)**
te Panningen op 30 maart 2001,
wed.v. Gerardus Hendricus Joseph van Kan
- LB 111 **Nelly Mae Cutler – Andringa (1920)**
te Sun Valley? (Idaho USA)
op 14 jan. 1998, e.v. William Cutler
- LB 111 **William Morrell (Bill) Cutler (1924)**
te Boise (Idaho USA) op 9 febr. 2001,
w.v. Nelly Mae Cutler - Andringa
- LB 112 **Arnolda Seery Thuerk – Andringa (1919)**
te Milwaukee (WI USA) op 28 nov. 2001,
wed.v. Thomas Viator Seery en
daarna wed.v. Owen Frederick Thuerk
- LB 114 **Maria Anna (Ria) Schippers – Andringa (1924)**
te Haarlem op 7 mei 2002,
wed.v. Geert Meindert Schippers
- LB 114 **Harm (Harry) Meijer (1928)**
te Groningen op 6 aug. 2001, w.v. G.F.Hasselma
en sinds 1987 e.v. Toos Meijer – Andringa
- LD 11 **Waltruida (Trude) Andringa (1909)**
te Leeuwarden op 3 jan. 2001, ongehuwd,
dr.v. Titus Simmes en Andrieske Andringa - Siemensma
- LE 21 **Jildert Andringa (1917)**
te Leeuwarden op 19 okt. 2001, ongehuwd,
zn.v. Johannes Simmes en Ietje Andringa – Postma
- LE 21 **Tjebbe P. de Vries (1920)**
te Akmarijp?? omstreeks juli 2001,
e.v. Aldertje J. de Vries – Andringa
- LE 23 **Aldertje Maria Michaëla van Rhijn – Andringa (1906)**
te Warmondop 20 okt. 2001,
wed.v. Gerardus Bernardus van Rhijn

- MA 211 **Jhr. Willem van Andringa de Kempenaer (1910)**
te Wassenaar op 13 mei 2000,
w.v. Machteld Aleida v.A.d.K. - Matthes
- NB 22117 **Tjerk Andringa (1950)** (was in boek I NC 22116)
te Franeker op 2 maart 2001,
g.g.m. Marianne de Bruin en vader van Suze Andringa
- NC 211 **Margaretha Maria (Gretha) Holthuysen – Andringa**
(1929) te Doetinchem op 27 dec. 2001,
wed.v. Johannes F. Holthuysen
- NC 224 **Bessie Irene Andringa – McKenzie (1905)**
te Waukesha (WI USA) (was in boek I NC 223)
op 15 sept. 2000, wed.v. Cornelius (Casey) Andringa
- SA 122 **Aaltje Andringa – de Vries (1912)**
te Dokkum op 9 sept. 2001,
wed.v. Sijtze Andringa
- SA 1161 **Minke Andringa – Mulder (1936)**
te Bergum op 26 juni 2000,
e.v. Berend Andringa
- VA 1112 **Hendrika Andringa – Dekkers (1897)**
te Amsterdam ? op ??? (vòòr maart 2001),
wed.v. Hendricus Andringa
- VA 3113 **Keimpe Gijsbertus Andringa (1917)**
te Breda op 27 aug. 2000,
w.v. Lucretia Catharina Andringa – Zoer
- VA 31132 **Siert Eddy Andringa ((1945)**
te Rijswijk op 31 maart 2000,
e.v. Ingrid Andringa – Borsboom
- YA 312 **Lloyd Jennings Arendsen (1914)**
te Holland ? (MI USA) .. okt. 1999,
e.v. Vera Irene Arendsen – Andringa
- YA 3121 **Helen Lorena Andringa – Bisbee (1916)**
te Kent (MI USA) op 15 jan. 2002,
e.v. Charles Franklin Andringa
- YB 1211 **Siebe Harmens Andringa (1909)**
te Harlingen op 19 maart 2001,
w.v. Richtje Andringa – Nauta
- YB 132 **Renze Kuiken (1916)**
te Emmeloord op 26 april 2001,
e.v. Anna Leuntje Kuiken – Andringa
- YB 132 **Jitske (Jick) Mulder – Andringa (1925)** 15
te Badhoevedorp op 30 juli 2001,
wed.v. Martin Jan Mulder

- YB 1221 **Lybrich Falkena – Andringa (1943)**
te Groningen op 6 mei 2000,
e.v. Roel Falkena
- YD 112 **Maria Susanna (Miep) Andringa – Dekker (1915)**
te Doom op 21 april 2001,
wed.v. Ulbo Andringa
- YN 1112 **Geertje Woudstra – Andringa (1929)**
te Leeuwarden op 22 mei 2001,
e.v. Haring Woudstra
- ZA 1132 **Sjoukje Andringa (1902)**
te Joure op 3 juli 2001, ongehuwd,
dr. v. Jan Bockes en Akke Andringa – van den Akker
- ZG 211 **Joukje Andringa (1915)**
te Den Haag op 12 okt. 2001, ongehuwd,
dr.v. Haaye Tjerks en Gerritje Andringa – v. Tuinen
- ZG 1111 **Gerben Andringa (1913)**
en/of
Willemke Andringa –van Dijk (1913)
te Budel vòòr mei 2000
(ASN 34 retour met vermelding van overlijden)
- ZG 2111 **Tjerk Andringa (1909)**
te Winkel op 25 dec. 1993,
e.v. Akke Andringa – Baron
- ZG 2111 **Akke Andringa – Baron (1909)**
te Winkel op 4 febr. 1999,
wed.v. Tjerk Andringa

In dit artikel zal ik in het kort zijn betekenis voor Friesland behandelen. Daarna komen ook nog enkele andere bekende Friese schrijvers aan bod; daaronder bevinden zich ook schrijvers die belangrijk waren voor het schrijven van de Friese cultuur.

Gysbert Japiks

Gysbert werd in 1603 geboren als zoon van burgemeester en schrijnwerker Jacob Gysberts in een huis aan de Wipstraat te Bolsward. Het huis is gerestaureerd en tegenwoordig te bezichtigen. Vader Jacob Gysberts ontwierp tussen 1614-1617 het stadhuis van Bolsward, een prachtig renaissance bouwwerk, dat de moeite waard is eens te bezoeken. Gysbert Japiks kreeg een goede opleiding en ontwikkelde zich tot schoolmeester, waarbij hij als jong onderwijzer 10 jaar in Witmarsum voor de klas stond. Later had hij een school in Bolsward. In die tijd, rond 1650, werd in het woonhuis van een schoolmeester een gedeelte geschikt gemaakt om les te geven. In Exmorra kunt u een oorspronkelijke school bewonderen, die aan huis was ingericht door de schoolmeester. Het leven van Gysbert was niet gemakkelijk. Het was geen rijk bestaan, hij moest leven van het schoolgeld van de ouders, die meestal arm waren. Hij was getrouwd, maar van de zes kinderen die werden geboren, stierven er vijf op jonge leeftijd. Zijn zoon Salves werd dokter in een dorpje bij Sneek. Later verhuisde Salves naar Ameland. Bij een bezoek aan zijn zoon in Ameland, ontving Gysbert het bericht dat de pest was uitgebroken in Bolsward en dat zijn ouders ernstig ziek waren. In 1666 keerde hij terug in Bolsward. Beide ouders overleden kort daarop en in hetzelfde jaar overleden ook Gysbert Japiks, zijn vrouw en zijn laatste zoon aan deze vreselijke ziekte.

Gysbert Japiks heeft in zijn leven veel gedichten en verzen geschreven in de Friese taal. Zijn vriendschap met germanist Franciscus Junius en historicus Gabbema hadden invloed op zijn werk. In 1640 publiceerde hij de "*Friessche Tjerne*".

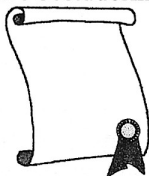
Na zijn dood kwam het werk in handen van een boekdrukker in Bolsward. Na enige tijd heeft deze drukker het werk uitgegeven onder de naam "*Friesche Rymlerye*", waardoor het voor het nageslacht bewaard bleef. Daarmee heeft Gysbert de aanzet gegeven tot vele Friese boeken, Friese gedichten, de Friese Bijbel en later de invoering van de Friese taal op school.

*Op 't fjild is 't niget sûnder ein.
Hjir is in blom, in blêd ûntsletten,
Dêr is in grien leat útsketten,
Hjir draeit in ljip, dêr fljocht in dou,
Hjir rint in skiep, dêr giet in kou,
Hjir búcht it nôt as wetterweagen,
Dêr bleak'ret ús in mar foar eagen,
Hjir sjogg' jo 't tsjuster, jinsen klear,
En ûndertusken dreunt ús 't ear
Op 't swietst, dêr tûzen kieltsjes klinke;
Men mei nin swieter lûd bitinke.*

Gysbert Japiks

Wopke Eekhof

Deze schrijver leefde tussen 1809-1880 in Leeuwarden en was daar stadsarchivaris. Hij was een groot kenner van Friesland zowel wat betreft zijn eigen tijd als wel het verleden. Al in 1829 won Eekhof de Nutsprijs voor zijn werk "*Levensschets van beroemde Friezen*". Eekhof schreef met een wetenschappelijke achtergrond ondanks dat hij een autodidact was. In 1840 vroeg uitgever G.T.N. Suringar hem een reisgids over Friesland te maken. Daarop schreef Eekhof het "*Handboekje voor reizigers door Friesland*", waarin hij een nauwkeurige beschrijving gaf van alle steden en grieternijen van Friesland. Het boekje bevat een schat aan informatie over het leven van Friesland in de 19e eeuw. In het hoofdstuk dat Lemmer en Lemsterland beschrijft, wordt verhaald over de grietman van Lemsterland: Jhr. W. van Andringa de Kempnaer. Deze grietman bezat een veerdienst naar Holland en Overijssel vanuit Lemmer, een goede verbinding die door Eekhof van harte werd aanbevolen. In het ANDRINGA boek deel 1 vinden we op bladzij 54 de beschrijving van deze grietman *Jhr. Wilco Holdinga van Andringa de Kempnaer*; op bladzij 67 staat Eekhof vermeld als stadsarchivaris van Leeuwarden. In deel 2 komt de naam Wopke Eekhof terug bij de beschrijving op bladzij 48. Het woonhuis van de Jhr.Holdinga van Andringa de Kempnaer was nabij de sluis te Lemmer. Hij was van 1836-1851 grietman van Lemsterland; van hem is het gepubliceerde reisverslag in het ANDRINGA boek. De historie van deze veerdienst verdient nadere bestudering.

*Rôlje, rôlje, wetterweagen!
Rôlje en brûs om 't âlde Grou.
Myriaden foar ús eagen
Fleagen, stouwen om ús Grou.
Rôlje, rôlje ús foarby!
Hurde Friezen bliuwe wy!*

*Forjit my net, as wrede touwerfleagen
My slingerje, der 't God it wol,
As ik ompolskje mei de dead foar eagen;
Forjit my net.*

Dr. Eelsje Halbertsma

Waling Dijkstra

Waling Dijkstra was de zoon van een bakker in Spannum. Hij leefde van 1821-1914, en woonde in Holwerd, waar hij overleed. Hij was een verteller bij uitstek en had geen ambitie om bakker te worden. Waling opende een boekhandel in Holwerd en in de winter reisde hij door Friesland en organiseerde avonden, waarbij hij voordroeg en vertelde uit zijn volksverhalen. Hij verzamelde op deze wijze ook veel oude volksvertellingen en gezegden. Hij trok volle zalen en zette het publiek aan om Fries te lezen en te schrijven. Lange tijd werkte Waling aan het grote Friese woordenboek en runde dit ook af. In 1895 publiceerde hij zijn levenswerk: "Uit Friesland's Volksleven". Dit standaardwerk is een onuitputtelijke bron van informatie over Friese verzen, volkswijsheden en de Friese cultuur. De lezer vindt er informatie over de volksgebruiken bij geboorte, begrafenissen, kalenderfeesten, huwelijk en over volkslegenden, sagen, en berijmde verzen en Friese volkswijsheden. Waling was in de 19e eeuw een van de populairste volksschrijvers van Friesland. Tot op hoge leeftijd bleef Waling actief om de Friese taal en cultuur aan het volk uit te dragen.

Gebroeders Halbertsma

Tsjalling Halbertsma leefde in Grouw van 1792-1852. Hij was boterkoopman en groot kenner van het Friese volksleven. Tsjalling had twee broers; Joost werd dominee, en Eelsje studeerde voor dokter. Tijdens zijn studie bracht Eelsje enkele jaren door op een hogeschool in Duitsland.

Het was kort na de slag van Waterloo en Eelsje maakte daar kennis met de belevissen van vele medestudenten die hadden meegevochten. Daar leerde hij de vertelkunst.

Terug in Grouw werd Eelsje dokter in deze plaats. Met zijn andere broers bedacht hij een pseudoniem "*Gabe de skriuwer*" en onder deze naam publiceerden ze samen een boekje: "*De Lapekoer fan Gabe skroar*" met korte verhalen en versjes in de Friese taal. In een oplage van 200 stuks werd het boekje uitgedeeld aan familie en vrienden. Het was een groot succes. Men dacht zelfs dat "Gabe" een bestaand persoon was! Men copieerde de verzen veelvuldig en daarom werden de teksten later gebundeld in een boekje "*Rimen en telsjes*" voor publicatie in bredere kring. Zo werden de Friezen aangezet om in de Friese taal te lezen en ontstond geleidelijk een goede schrijftaal. Joost vertaalde later het Evangelieboek van Matthëus in het Fries. De tekst van het Friese volkslied werd door Eelsje opgesteld. Uit dankbaarheid heeft men op het kerkhof in Grouw zijn

Anten en posten hingje net oan'e beam mar oan 't kret.

In boer en in kwartsje kinne min skiede!

Altyd siik en noait dea.

Men moat foar en efter eagen ha.

Freegjen stiet frij en 't wegerjen stiet er by.

Dy't gat barnt moat op blierren sitte.

It wirdt in gouden kjetting of in izeren!

gezegden van Waling Dijkstra

Nynke van Hichtum.

Dit was het pseudoniem van Sjoukje Maria Diederik Troelstra-Bokma de Boer. Ze leefde van 1860-1939 en was de dochter van een Dominee in Nes. Haar vader kon prachtige verhalen vertellen en van hem erfde Nynke haar grote talent. Een van de mooiste herinneringen uit haar vroegste jeugd waren de wandelingen met haar vader door de grote tuin van de pastorie waar hij vele verhalen verzond en met zijn "lange pijp" haar de namen van bloemen, vlinders, insecten en planten leerde. Ze vertaalde later vele sprookjes en sagen voor de jeugd in de Nederlandse taal. Ze ontmoette Piet Jelles Troelstra, die ook een literaire geest bezat. Nadat Troelstra in 1888 afstudeerde, trouwde hij met Nynke. Het was aanvankelijk een gelukkig huwelijk en Nynke gaf met haar man het blad uit "*Foar hûs en hiem, tiidskrift foar it Fryske hûsgesin*". Vanaf die tijd publiceerde ze uitsluitend onder het pseudoniem en ze verzorgde de kinderrubriek in het blad. Pieter Jelles bezat een advocatenpraktijk in Leeuwarden die goed liep. Later ontwikkelde hij zijn radicale politieke denkbeelden en verliet de advocatenpraktijk. Noodgedwongen verhuisde men naar Amsterdam en later Den Haag. In 1907 liet Nynke zich van Pieter Jelles scheiden omdat deze zijn gezin verwaarloosde, lid werd van de tweede kamer en een relatie begon met een andere vrouw.

Haar levenswerk was "*Afke's tiental*" een sociaal sterk bewogen boek, dat veel bewondering oogste in socialistische kringen. Het gezin van Harmke en Sjoerd Feenstra met zijn 10 kinderen stond model voor dit boek. De vader moest 18 uur per dag voor 9 cent per uur hard werken bij een kaashandelaar in Warga om het gezin een armoedig bestaan te bieden! Na de scheiding bleef Nynke actief en bewerkte ze talloze folkloristische verhalen. Haar levenswerk verscheen in een 40-tal talen en had invloed op het politieke denken van de Nederlandse bevolking. Na een kort ziekbed overleed ze op 9 januari 1939 in Hilversum.

Naschrift

Het is duidelijk dat door Gysbert Japiks de basis is gelegd voor het ontstaan van de Friese literatuur. Dit is geen compleet beeld; er waren zeker nog vele anderen die bijgedragen hebben tot de ontwikkeling van de Friese taal zoals: *prof.Wassenberg* aan de universiteit van Franeker, *Tiede Dykstra* met het "Selskip foar Fryske Tael en Skriftekennisse", *Dr.Wumkes* en *E.B Folkertsma* en vele anderen. In 1943 werd de Bijbelvertaling zelfs voltooid in het Fries. Tenslotte vinden we onder YD23 in het Andringaboek deel I de beschrijving van Waling Gzn Andringa, die in Friesland is geboren in 1866. Waling was predikant en schreef een aantal boeken als Christelijk schrijver, waarin de strijd van de protestanten in Europa voor de geloofsvrijheid werd verteld. Twee van deze werken zijn in het bezit van de Andringa stichting. Voor zijn kinderbijbel werd hij door Dr.A.Kuyper geroemd. Waling schreef in de Nederlandse taal.

Tot zover mijn bijdrage over de taalontwikkeling in Friesland.

Apeldoorn, P.J.Andringa

ANDRINGA

BOEKEN

ANDRINGA

BOEKEN

ANDRINGA

BOEKEN